

Тарас Фаль

Бог з любові і в любові покликав усе творіння до життя, людина ж, вершина всіх створінь, у задумі Божому мала стати господарем творіння, упорядковуючи його. Псалмопівець Давид у Божому натхненні співає таку пісню прослави: «Як будеш їсти працю рук твоїх, щасливий ти і добре тобі буде» (Пс 128, 2). У цих словах можемо побачити важливу роль праці у нашому щоденному житті та запевнення щасливого і благодатного життя. Праця є складовою частиною духовного життя людини, бо так вона реалізує своє високе покликання до співтворення. Для нас, християн, праця є приношенням в жертву власного труду, матеріальним та духовним підштовхуванням світу вперед. Праця, до якої покликає нас Творець, це – наше суспільно-соціальне, літургійне життя, ну і, звісно, наша праця над розвитком наших чеснот.

Лінивство

Лінивство – це один із головних гріхів, який полягає в тому, що людина не здійснює відведену їй роль у праці чи то фізичній, чи духовній. Перебуваючи в полоні лінивства, лінива людина закривається на Божий поклик до співтворіння. Лінивець відмовляється виконувати Божу заповідь, дану Адамові та Єві: «Будьте плідні та множьте і наповняйте землю та підпорядкуйте її собі» (Бт 1, 28). Цей гріх, по-суті, перешкоджає спілкуванню людини із Богом, бо працею, як співтворінням, ми покликані преображувати цей світ, продовжувати діло рук Божого творіння. Лінь найперше зводиться до того, що людина занедбує своє суспільне служіння, духовний ріст, ба більше, інколи навіть своє сімейне або особисте життя. Лінивство може бути приховане під маскою праці, котра не приносить нам жодної користі, проте забирає наш час, який ми могли б використати для духовного, фізичного або морально-чеснотного розвитку.

Лінивство у своїй суті є викривленням Божої любові, яка є плідною, активною, дієвою.

Лінива людина намагається втекти від будь-якої відповідальності. Вона хоче бути непомітною та не виділятися. Про лінивість говорить Іван Золотоустий у своєму «Повчанні» пишучи, що безтурботне, тобто ліниве, життя завжди є злом, бо стоїть на заваді виконання заповіді Божої: «В поті лица твого їстимеш хліб твій» (Бут 3, 19).

У II посланні святого апостола Павла до Солунян (див. II Сол 3, 6-10) можемо знайти слова апостола народів, якими він визнає та потверджує важливість земних справ та професій. Він картає місцевих християн за те, що вони, неправильно зрозумівши його слова про друге Пришествя Господа у славі, подумали собі, ніби воно має прийти вже найближчим часом, а тому потреби у щоденній праці вже немає. Проте апостол пояснює, що людська праця займає важливе місце для Христової спільноти. Попри своє апостольське служіння, Павло працював і власним прикладом потверджував свої слова. «Як хтось не хоче працювати, хай і не їсть», - каже він (II Сол 3, 10).

Поневолення працею

Праця як дар Божий і нагода для співтворення зазнає спотворення не тільки через гріх лінивітва, але й через надмірне захоплення нею. Промисловий переворот ХІХ-го століття протиставив християнському розумінню праці матеріально та економічно обгрунтоване. Сучасний світ, диктуючи свої умови, в основі яких є глобалізація та індустріалізація, намагається скористатися працею як середником, за допомогою якого хоче поневолити людину, зробити її бездуховною, позбавивши її відпочинку та можливості зупинитися для пригадування над нематеріальним, духовним. Трудоголізм останніми десятиліттями заповнив серця людей переконуючи їх, що найголовнішим у їхньому житті є успішність, кар'єра, посада, зарплата...

Принцип «золотої середини»

У своїх трудах християни мають взорувати на принцип золотої середини. Подивімося на розклад життя давніх монахів. Там зі самих початків була наявна золота середина: впродовж доби вони вісім годин молилися, вісім працювали та вісім відпочивали. Зберігаючи такий розклад робочого дня, вони намагалися все своє життя виконувати заповіт Господа, який каже не тільки «працюй», але й відпочивай, щоб ця праця не стала для тебе кінцевою в житті та не закривала тобі двері до Царства Божого.

Згадаймо приклад багатого юдейського юнака, який, прийшовши до Христа, заявив, що змалку зберігав закон Мойсея. Він не удостоївся досягнути Царства Небесного через свою прив'язаність до багатства, земних речей, які так часто відбирають у нас найдорожче. Тому Христос каже, що багатому важче потрапити у Царство Небесне, ніж верблюдові пройти крізь вушко в голці (пор. Мт 19, 16-26).

Також погляньмо на Марту та Марію – двох сестер, які приймали у себе вдома Христа. Одна, сівши в ногах Спасителя, слухала Його слова, а друга клопоталася усілякою послугою (пор. Лк 10, 38-42). Похваливши Марію та пожуривши Марту, Христос перестерігає нас, аби в нашому житті праця не перешкоджала можливостям зустрічі та спілкування з Господом.

Людина, здобуваючи та підпорядковуючи собі все більше і більше світ, може забути про Бога і Творця всього. Відпочинок від праці, за Катехизмом УГКЦ «Христос – наша Пасха», є «святою» справою, бо дає можливість наново переосмислити своє життя. Ось чому існує неділя – святковий день, «день Господній». Це не просто вихідний день, вільний від праці, а нагода для участі у Божественній Літургії, яка і є способом віддання Богові належної Йому шани та благодатним часом, який сприяє розвитку братерської любові серед Божого люду.

Закінчення

Є чимало ситуацій, коли людина деградує працюючи, або деградує лінуючись. Трагедія людини полягає у тому, що добрі у своїй суті речі забирають у нашому житті місце речей набагато цінніших та більш прекрасних. Сприймати працю по-християнськи – означає говорити і про відпочинок від трудів, звертаючи належну увагу на власне духовне життя, згадуючи про те, що не переминає – про вічне.

Тарас ФАЛЬ, Дві крайнощі праці // СЛОВО №3 (83), вересень-листопад 2020